

GAZETA PORANNA.

W A R S Z A W A.

Sobota dnia 6 Marca 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznośzenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790.

Franciszek Noël, liczący się do pierwszych Pedagogów francuzkich, z którego tytułu dzieł użytkuje kształcąca się młodzież nasza, zakończył życie.

Podolski Gubernialny Marszałek, Radca Tajny, Hrabia Przeddziecki, Najłaskawiej obdarzony został złotą tabakierą z Portretem Najjaśniejszego PANA.

(Pszcz. P.)

PETERSBURG ¹³/₁₅ lutego. — Przez reskrypta Cesarskie z dnia 11 Stycznia mianowani kawalerami orderu św. Anny 1 klasy z koroną: Naczelnik 3 okręgu korpusu żandarmerii Jenerał-porucznik hrabia Nesselrode i Jenerał-major Ober-policmajster czynnej armii Storożenko.

Lwów 27 lutego. — J. C. K. Mość najwyższem pismem gabinetowem z d. 18go stycznia r. b. raczył najłaskawiej dać Król. angielskiemu Admirałowi i dowódcy floty na morzu Śródziemném, Sir Robertowi Stopford, krzyż komandorski, a kommodorowi tejże floty, Karolowi Napier, krzyż kawalerski wojskowego orderu Maryi Teresy; zaś kapitanowi banderowemu Admirala Stopford, Arturowi Fanschawe, krzyż kawalerski Ces.-austriackiego orderu Leopolda.

J. C. K. Mość najwyższem postanowieniem z dnia 30go stycznia r. b. raczył radcę rządu krajowego w Galicyi, Jks. Antoniego Manastyrskiego, uwolnić na prośbę jego od urzędu dyrektora prowincjonalnego gimnazjów galicyjskich, i takowy poruczył najłaskawiej Jks. Łukaszowi Baranieckiemu, kanonikowi

kapituły metropolitalnej obrządku łacińskiego we Lwowie.

SIEDMIOGROD. W Kołozworze (Klausenburg) zawiązało się Towarzystwo do założenia kassy oszczędności. Statuta Towarzystwa tego znajdują się właśnie pod prassą.

BERLIN 28 lutego. — Manifestem królewskim z dnia 23 zesz. mca nakazane zostało w dniu dzisiejszym otwarcie sejmików w prowincjach Brandeburgii, Niższej Łuzacyi, Pomernii i Rugii, Szląska i wyższej Łuzacyi, Prus, Poznania, Saksonii i Westfalii.

W miejsce ministra wojny, jenerała piechoty Raucha, który dla słabości zdrowia, na własne żądanie otrzymuje uwolnienie od służby, mianowany został jenerał piechoty von Boyen.

LONDYN 23 lutego. — Król Belgów wrócił wczoraj na ląd stały. Za radą Jego, Królowa Wiktorya miała mianować baronową Lehzen główną nadzorczynią wychowania swojego Królewskiego dziecięcia, które-to miejsce zajęła natychmiast baronowa, jako dotąd stałego przy dworze przeznaczenia niemająca. Jak słychać, dodaną jej została pani Southey, bratowa Dra Southey i wdowa dawniejszego kapitana marynarki, z płacą roczną 300 funtów sterl.

Korrespondent dziennika Times donosi z Aleksandryi pod d. 27 stycznia: że komodor Napier przed odjazdem do Kairu, w wielu naradach z Mechmedem Ali, położył zasadę bardzo korzystnym warunkom pod względem prze-

chodu angielskich towarów do i z Indyj wschodnich przez Egipt.

W ostatnich dniach *Times* powtórnie donosi o rozwiązaniu parlamentu, ponieważ ministrowie mieli się znajdować w mniejszości przy głosowaniu bilu lorda Morpeth o rejestracji Irlandzkiej. Nie jest to jednak do prawdy podobnem, gdyż drugie odczytanie tego bilu nie przeszło, a ministrowie w teraźniejszej izbie niższej mają większość 12 głosów, a gdyby mieli jeszcze jakich wątpliwych członków, zawsze pozostaje im pewna większość 5 głosów.

Według wiadomości z wyspy *Maurytiusz* dnia 21 listopada, rozkaz miejscowego gubernatora, Sir Lionela Smith, polecający wszystkim Francuzom ustąpić z tej wyspy, miał tam zrzadzić wielką trwogę.

Z Jamaiki piszą pod dniem 20 stycznia, iż dla ciągłych niespokojności w Nowej Granadzie, Konsul angielski w Karthagenie uznał potrzebnem odwołać dwa wojenne okręta ze stacyi zachodnio-indyjskiej i stanąć w Santa Martha dla strzeżenia angielskiej własności.

W Nowym Yorku przy odejściu ostatniej poczty rozgłoszono, że Anglia przygotowuje się do wielkich uzbrojeń z powodu sprawy pana Mac Leod.

Na zgromadzeniu członków parlamentu, które d. 20 b. m. odbyło się pod przewodnictwem pana Hume, uradzone ustanowić komitet do przygotowania redukcji teraźniejszej angielskiej taryfły celnej; bowiem wysokiemu cłu wychodowemu przypisują upadek handlu i kwitnienie fabryk angielskich za granicą. Mówią nawet, że postanowienie to miano podać na piśmie pierwszemu ministrowi, dla uczynienia stosownego w parlamencie wniosku. Ministeryalne dzienniki nie zdają się zaprzeczać temu zamiarowi.

Nowy parlament połączonych prowincyj Kanady zbierze się, jak mówią, w Maju, w mieście Kingston w wyższej Kanadzie, które stolicą związku obranem zostało.

Lord major dawał w sobotę ucztę dla ministrów, która jednak nie miała wcale politycznego znaczenia. Zaproszono 80 do 90 osób,

a miane tam mowy ograniczały się na obustronnych grzecznościach. Także Sir Karol Smith, dowodzący angielskim korpusem inżynierów w Syrii, był tu przytomny i imieniem znajdującego się tam wojska dziękował za toast na cześć jego wzniesiony.

Piszą z Indyj wschodnich, że najstarszy syn Dosta Mahomeda, Afzul Chan, na wyraźny rozkaz ojca, poddał się także Sir W. Magnaghton posłowi angielskiemu w Kabulu.

We środę wieczór, to jest zaraz po swoim uwolnieniu, hrabia Cardigan pokazał się na koncercie w teatrze Drurylane, gdzie część publiczności przyjęła go prawie półgodzinnem gwizdaniem. Wcale to jego nie obeszło, małżonka lorda nawet zdawała się tem cieszyć.

Jenerał brygady Mitchell, który dowodził w Syrii, umarł 25 stycznia w Damaszku.

Paryż 23 lutego.— Izba parów przyjęła dziś większością 104 głosów przeciw 2 projekt do prawa o użyciu dzieci do robót po fabrykach.

Mówią dziś z wielką pewnością o licznych zmianach w ciele dyplomatycznem. Król miał już podpisać stosowne rozkazy. Według nich, hrabia St. Aulaire został mianowany posłem w Londynie, w Wiedniu zaś zastąpić go ma hrabia Flahaut; Margrabia Dalmacyi, syn marszałka Soult, uda się do Rzymu, a dotychczasowy poseł przy dworze rzymskim, pan Latour Mobourg, zastąpi w Neapolu Księcia Monte Bello. Ten ostatni przeznaczony zostaje do Konstantynopola, w miejsce pana Pontois, który mianowany jest na posła w Madrycie. Poseł przy dworze Saskim, pan de Bussieres, uda się do Turypu w miejsce margrabiego Dalmacyi, do Drezna zaś otrzymuje ambasadę pan Bourquency, pierwszy sekretarz legacji w Londynie.

Messenger donosi, że Król przy ostatnim przeglądzie, niektórym oficerom i podoficerom zaszczytnie mu przedstawionym natychmiast udzielił order legii honorowej, co nadzwyczaj pomyślny wpływ wywarło na pułki załogę składające.

Zapewniają, że pan Humann dał się słyszeć, iż nie go nie musi do zatrzymania teki skarbu, jeżeli gabinet natychmiast rozbrojenia nie przedsięwzięmie. — Dodają, że w skutek tego zagrożenia, i aby nie spowodować rozwiązania gabinetu, marszałek Soult okazał kommissyi budżetowej zmniejszenie siły zbrojnej na rok 1842.

Wszystkie listy z Avignon Lyon i innych miast południowych, każą się spodziewać nowego wezbrania rzek.

Marszałek Valée za dni kilka przybędzie do Paryża, dla znajdowania się w izbie parów na obradach nad projektem o obwarowaniu. — Pan Thiers już w maju ma opuścić Paryż, przedsięwzięc podroż do Medyolanu, gdzie z całą rodziną przyszlą zimę przepędzić zamysła. (?)

Jutro izba deputowanych zaczyna obrady nad projektem do prawa o tajemnych funduszach.

Monitor Paryzki za zupełnie bezzasadne ogłasza zmiany w ciele dyplomatycznym.

Jenerał Bugeaud 21 b. m. odpłynął z Tulu na statku *Phaeton*, udając się do Algieru. Poseł Stanów Zjednoczonych, w niedzielę, jako w rocznicę urodzin Washingtona, dał świetną ucztę, na której znajdowali się obecni w Paryżu Amerykanie i wiele znakomitych osób stolicy. Widziano tam pp. Molé, Guizot i Thiers, i prawie wszystkich członków ciała dyplomatycznego. Jednak nie postrzegano posła angielskiego. Akademia francuzka wczoraj po dwukrotném głosowaniu mianowała członkiem swoim pana Ancelot, w miejsce zmarłego pana Donald. Pan Tocqueville miał po wybranym najwięcej kresek.

BRUXELLA 24 lutego. — Izba reprezentantów dziś zaczęła obrady nad częścią budżetu prac publicznych, dotyczącą kolei żelaznych. — Przybyło do Brukselli wielu robotników w kopalniach węgla, oczekują oni na powrót Króla, w zamiarze podania prośby przeciw wprowadzeniu rzemieślniczych książek. Dwóch członków towarzystwa sławnych oszustów, które w roku zesłanym fałszywemi listami kredytowemi w różnych krajach znaczne pozaciągali summy, w Belgii skazani zostali: jeden litograf William

Perry, który przybierał nazwisko Ireland, na 15, a towarzysza jego, niejaka Lamont, na 12-letnią pracę, oboje na stanie pod przegierzem i 2,000 fr. kary.

WIEN 25 lutego. — Świeżo nadeszła turecka poczta donosi z Konstantynopola o wyjściu drukowanego zawiadomienia, głoszącego, że Sułtan nadał Mehmedowi dziedzictwo Egiptu oznajmując, iż Basza poddał się pod władzę Jego Wysokości bezwarunkowo. Firman o inwestyturze jeszcze nie ogłoszony, mają go zawieźć do Alexandryi kommissarze Porty; pan Rouet, prywatny sekretarz Reszyda baszy, zastąpi zmarłego niedawno redaktora *Ottomańskiego Monitora*, pana Franceschi.

RZYM 15 lutego. — Woła jest Królowej Krystyny hiszpańskiej w Sabinie zakupić kawał ziemi dla Munoz, że zaś do posiadłości tej przyłączony jest tytuł Księcia, rząd przeto, nim potwierdzi to kupno, żąda wiadomości, czyli duchowny istotnie połączył Munoz z Królową. — Królowa wdowa Neapolitańska wczoraj wyprawiała świetny obiad, na którym, oprócz Królowej Krystyny, znajdował się także najmłodszy jej syn, książę Franciszek de Paula, hrabia Trapani, pobierający tu nauki u Jezuitów, i prócz niego owdowiła Królowa Sardynska i Księżna Saska. Podczas wieczornej zabawy członkowie ciała dyplomatycznego czynili honory Królowej. Oddalony z Madrytu Ramirez de Arellano, codziennie tu jest spodziwany.

MADRYT 16 lutego. — Gazeta dworu zawiera dekret zabraniający tajnych towarzystw, które, mianowicie po prowincjach, mocno w zwyczaj wchodziły. — Słychać, że marszałek Saldanha d. 20 b. m. wyjedzie do Lizbony.

W Saragossie obrano Senatoren Księcia Wittoryi; wszyscy obecni tam deputowani należeli do stronnictwa liberalnego. — W Pamplunie obrano ministra skarbu, pana Gamboa, deputowanym, a Vice-Prezesa Rejeneyi, pana Ferrer, Senatoren. Na obu wyborach w Korunnie, ultra progressiści odnieśli znaczne zwycięstwo. Według dziennika *Vascongado*, Jenerał Simon dela Torre nie przyjął nomi-

nacyi na drugiego naczelnika Biskai. Dywizya generała Zavalla odeszła d. 12 z *Pompeluny* do baskijskich prowincyj. Don Antonio Gonzales odjechał do Londynu, jako nadzwyczajny poseł. Głównym celem jego misyi jest doręczenie Królowej własnoręcznego pisma Księcia Wittoryi, z powinszowaniem narodzenia się dziedziczki tronu. Jednak mnie mają tu, że główniejszą przyczyną jest zawarcie traktatu handlowego.

BELGRAD 15 *lutego*. — 10 b. m. Książę serbski opuścił Belgrad częścią dla przyjemności miasta tego z powodu większego ruchu, częścią, iż tym sposobem nada moc wpływowi stronnictwa panującego, na czele którego stoi jego matka. Jeszcze przed odjazdem rada ministrów ułożyła amnestyą dla wszystkich politycznych przestępców i podała do potwierdzenia księciu. Trzech czy czterech tylko wyłączono; między nimi znajduje się Wuksiex.

KONSTANTYNOPOL 3 *lutego*. — Ońegdaj przybyło tu z Alexandryi pismo Mehmeda do wielkiego wezyra Raufa baszy, w którym Mehmed uprasza go o złożenie podziękowania u stóp tronu za dziedzictwo Egiptu jemu i jego następcom. Zarazem uprasza Mehmed o rychłe nadanie mu prawa lennego. Według wniosków lorda Palmerstona, w inwestyturze Vice-Króla dwa punkta uledek powinny bacznej rozważyć. Dotyczą one skarbu i wojska. Ze skarb Porta wezmie pod swój wyłączny zarząd, nie ulega żadnej wątpliwości, bo już mianowani zostali deftedarowie i muhazillasowie do Egiptu. Był zamiar, aby trzecia część podatków była oddana Mehmedowi na koszt administracyi, a dwie inne wpływały do Skarbu tureckiego. Później mówiono o obroczyznym haraczu, co naturalnie zmieniło położenie rz. czy.

TEATR ROZMAITOŚCI.

Wczoraj, po długiem nieukazywaniu się na scenie, z powodu choroby, wystąpiła nareszcie Pani Halpert. Liczne okłaski powitały tę znamienitą Artystkę. Po ukończeniu komedyi: *Ona go nienawidzi*, czterykroć przywołano *Emilię*, występującą w głównej roli. Powszechność

nasza, ochocza do podziwiania prawdziwych talentów, zapełniała wszystkie prawie miejsca w Teatrze Rozmaitości. Zdaje się, że i dziś miłośnicy Opery, również zapełnią Wielki Teatr, bo godzien tego *Piwowar z Preston*.

Napoleon i Haydn. Pisma francuzkie, zapełnione obecnie różnemi anegdotami o Napoleonie donoszą iż w dzień, gdy Napoleon na czele swego wojska odbywał wjazd tryumfalny do Wiednia, przypatrywał się Haydn z okna temu widowisku i z tego powodu jako patryota w smutku był pogrążony. Po jakimś czasie usłyszał, iż do drzwi jego zapukano tak mocno, iż Haydn z swego dumania się obudził. Gdy drzwi otworzył, z niemłą trwogą spostrzegł francuzkiego oficera, który wszedłszy do pokoju, zapytał: Czy tu mieszka pan Haydn? — Ja nim jestem, odrzekł artysta, lecz chciej mi Wpan powiedzieć, czemu mógłem rozgniewać Jego Cesarza, i co mają oznaczać te niepokojące mnie odwiedziny? — Nie trwoż się wpan, odrzekł oficer, Cesarz nie uskarża się bynajmniej na Wpana, i owszem dał mi rozkaz postawienia straży honorowej przede drzwiami tak sławnego artysty, i dawania szczególnej baczności, aby osoba i pomieszkanie Wpana w każdym względzie szanowanemi były. — Jakoż w samej rzeczy straż honorowa stała codziennie przede drzwiami domu, w którym Haydn mieszkał.

Wynalazek. Pan Hjorth, sekretarz dyrekcyi artylerji duńskiej, rozwiązał nakoniec zadanie, o które dotychczas najślawniejsi marynarze napróżno się kusili i za rozwiązanie którego tak administracya pocztowa jakoteż korporacya kupców kopenhaskich nadaremnie nagrodę wyznaczała. Wynalazł on statek parowy, który prawie z taką samą szybkością przeprawia się przez najgęściejsze bryły lodowate, jak po najgładziej drodze. Pan Hjorth przedłożył administracyi pocztowej model swojego statku, który ma być zbudowany z żelaza i o sile 520 koni. Pierwszy pyroscaph tego gatunku do służby pocztowej, przez wielki Belt użyty będzie.